

ANTANAS KRIŠČIUKAITIS-AIŠBĖ

---

## Sodžiaus mokykloj

ANTANAS KRIŠČIUKAITIS-AIŠBĖ

KAS TEISYBĖ — TAI NE MELAS

## Sodžiaus mokykloj<sup>1</sup>

### I.

Šiandien paleidžia vaikus iš sodžiaus mokyklos. Užvakar vaikai, vosilkas berankiodami, visus tėvų rugius išbraidė. O vakar kiekvienas su našta uosio lapų ir pundais vosilkų suėjo mokyklos kaišyti. Iškaišę sienas, palubes, duris ir langus, ir viską gražiai apsisvarię, visi susėdo ant savo vietų klausyti žodžių mokytojaus. Mokytojas liepė ant rytojaus ateiti visiems apsipraususiems ir gražiai apsirėdžiusiems, o taipogi įsakė, kad kiekvienas pasiprašytų savo tėvus ant egzamino. Saulei ką tik užtekėjus, vaikai jau pasirengę ir, paskui tėvus vaikščiodami, be perstojo prašė jų rengtis, kad nepasivėlintų. Moters kiekviena pasirūpino po buteliuką virintosios<sup>2</sup> ir po sūrį, o seniai neužsimiršo įsidėti dėl visoko po kokią rublenką. Ant devintos pilna mokykla buvo jau prisirinkus. Moters savo sūrius ir buteliukus virintosios pavedė mokytojui. Vaikai jau sėdėjo ant savo vietų. Moters prie viena kitos gretinosi šalia pečiaus. Seniai gi arčiau stalo; o kurs da kiek jautėsi mokyty, taikėsi ir suvis<sup>3</sup> prie stalo. Štai tuojaus atėjo vaitas<sup>4</sup> su raštininku ir da koks ten su juoda apykakle; jie visi trys susėdo už paties stalo: vaitas atsisėdo i vidurį, raštininkas po dešine. Juodapykaklis gi po kaire ant kamučio suolelio. Ant stalo, užtiesto raudona skepeta, gulėjo pundas knygų. Vaikai pirštais rodydami vienas kitam pamažu šneka: „kasžin, katram ta didžioji knyga, ar tik ne Luckučiu?”

Mokytojas liepė rytmetinę maldą giedoti; tuo visi sustoję atsikosėjo ir visokiais balsais užtraukė: vienas galvą pakreipęs drūtai varo, kitas dantis sukandęs ir kaklą ištiesęs nori plonai išvaryti, o trečias užsimerkęs ir baisiai išsižiojęs visus aprėkia; pats gi mokytojas ranka moščioldamas kaip bulius baubia. Pabaigė giedoję: vienas buvo da vėl pradėjęs, bet tuo nutilo.

Prasidėjo kvotimas (egzaminas). Mokytojas pradėjo klausinėti iš istorijos: kaip Adomas buvo rojuje, už ką jį išvarė; paskui klausinėjo apie Kristaus gyvenimą. Kiekvienas mokintinis<sup>5</sup> gryna lietuviška kalba dailiai pasakojo, nes jau pirmiau žinojo, ką kiekvienam reiks atsakyti. Seniai vienas kitam pamažėliu šneka: „Tài, vyruti, ar tu matai! Kaip regste rezga.” — „Taigi, tu man tokiems mažiems taip išmok; ką, vage, kerta nuo ausies, kaip koks, tarytum, prabaščius<sup>6</sup>. Moterys galvas kraipydamos viena kitai šnabždena: „Tài, sakė, mūsų mokytojas toks, toks, o matai, kaip gražiai išmokina.” — „Ana, sesele, kaip tavo Jonukas dailiai pasakoja, taip galviukę pakreipęs, taip aiškiai žodį taria, lygiai kaip mūs jaunukas kunigėlis.

Vaitas iš pradžios klausė, paskui, turbūt, nusibodo; pradėjo vartyti knygas, o juodapykaklis iš šalies žiūrėjo į knygos paveikslėlius. Raštininkas, kasžin apie ką mislijo. Mokytojas pabaigęs klausinėti iš istorijos, pradėjo uždavinėti klausimus iš skaitlių<sup>7</sup>. „Na,

Mokykla, Šventė, Iškilmės

Rytmetinė malda

Egzaminas, Susižavėjimas

Klausinėjimas, Egzaminas

<sup>1</sup>sodžiaus mokykloj — Čia skaitytojas ras aprašytą dieną egzamino kaimo (sodžiaus) mokykloj arba iškaloj Suvalkų gubernijoje. Tenai mokyklose mokina mokytojai, kilę iš tų pačių žmonių, lietuvių. Užtaigi skaitytojas nesuvalkietis nesistebės, perskaitęs apie tai, kas dėjosi toj mokykloj. [przypis redakcyjny]

<sup>2</sup>virintoji — degtinė. [przypis edytorski]

<sup>3</sup>suvis — išvis, visai. [przypis edytorski]

<sup>4</sup>vaitas — miesto valdytojas. [przypis edytorski]

<sup>5</sup>mokintinis — mokinyš. [przypis edytorski]

<sup>6</sup>prabaščius — klebonas. [przypis edytorski]

<sup>7</sup>skaitliai — nuo: skaičiai, t.y.: matematika. [przypis edytorski]

Pauliau, paklausė mokytojas, pasakyk tu man, kiek buvo paršų, jeigu trys kiaulės atsivedė po aštuonis, kožna paskui nugulė penkis ir iš pasilikusių keturi nustipo?”

Vaikas akis į lubas įsmeigęs, pamislijo ir atsake: „Devyni”. — „Ne gerai, kaip tai devyni, jog keturi nustipo?” Čia vaikas da labiau pakėlė galviukę aukštyn, mirkčiodamas akimis, kurios beveik jau pilnos buvo ašarų, ir ne po ilgam pasakė: „penki”. — „Na, tu Mikuli — klausė toliaus mokytojas — pasakyki, kiek bus 7, 9 ir 2”. Vaikelis tuo pradėjo pirštus skirstyti ir lūpas krutinti. Tuo tarpu vienas senis atsiliepe: „Kvaily, sakyk 18”. Paskui pamažiau seniams: „Kad aš paimu puskvatierkę šnapso, butelį bavaro ir kringelį, tai visados užmoku timpą.” Mokytojas nieko nepasakė, visi tik šypsojosi.

Pagliaus liepė paskaityti da iš rusiško. Tuo pačiam kampe vienas pakilęs pradėjo skaityti: „Zil, bil u babuška sierinki kožli, ot kak, ot kak, sierinki kozlika”. Vaitas išgirdęs tokią kalbą, nusišypsojo. Moterys nieko nesuprasdamos, lyg žąsų galvas pakreipusios, klausė. Ant galo mokytojas pabaigė klausęs; priėjęs prie vaito paprašė, kad vaikams dovanas išdalintų. Vaitas pradėjo dalinti. Vaikai paskui vienas kitą iš suolų pradėjo grūstis; kiekvienas priėjęs abiem rankom griebia knygą, ant daikto pamindžikavęs ir grindis kojom pasiūravęs<sup>8</sup> greit vėl sprūsta ant vietos. Išdalinus dovanas, mokytojas prakalbėjo į savo mokintinius: „Šiandien, vaikai, pasibaigė mokslo metai; dabar galėsite pasilsėti; neužmirškite tiksliai, ką išmokote ir nesutingėkite. Vieni mokintotės labai gerai ir už taigi padarėte savo tėvams didelį džiaugsmą, kiti, kad ir tingėjote, bet šimet visus apdovanojau. Tikiuosi kad kitamet nė viens netingėsitė; kada reiks vėl susirinkti, jums bus užsakyta per bažnyčią, o dabar padainuosime „vilką”<sup>9</sup>.

Tuojaus visi vaikai pasirengė dainuoti ir mostelėjus mokytojui visi užtraukė: „ganau aveles pagiriais, atbėga „vilkas” patvoriais; aveles išvaikė, vilneles išdraike po laukus, po laukus”. Padainavę „vilką”, visi sustojo, persižegnojo ir užgiedojo vakarinę maldą; pabaigus už vienas kito puolė per duris laukan ir tuojaus jų pilnas kaimas pasklido.

## II.

Mokykloj liko tik vieni senieji. Mokytojas palypėjęs nukabino nuo sienos ciesorių ir įspraudė į šepą. Tuo ant stalo suvažiavo moterų sūriai ir virintoji. Moters viena po kitai jau ir susisėdo į ratelį ir klegėdamos šnapsojosi. Seniai pakol da tik pypkes krapšto ir aplink moteris tupčiodami juokauja. Mikas, iš kampo pakilęs atsiliepė: „Ar tu girdėjai, vyruti, ana jau bobos šiltąją ragauja, na tik priimkite ir mus į kompaniją”.

— Mes šiandien su seniais nesusidedame<sup>10</sup> — atsakė moters.

— Mikai, ką tu čia su toms boboms — pasakė Baltrus — eik pasakyki Šmuilai, tegul atneša dešimtį butelių *bivaro*<sup>11</sup>.

Kaip bematant žydas įniogė rečką butelių ir sustatė ant stalo. Ir seniai tuojaus sėdėo į kelis ratelius ir šnekučiuodami pradėjo gerti. Mokytojas tarp visų maišėsi: moters prisitraukdamos virintąją siūle, o seniai alaus. Mikas pypkę į nagą kratydamas ir turbūt nelabai alų mėgdams, pasakė:

— Na ką mes čia, vyručiai, su tuo brudu terliosimos, pašaukite velyk karčiosios<sup>12</sup>.

Žydas, kursai vis jau priemenėje stovėjo, pakniopštom atlėkė su buteliu:

— Čia tai kas kita, tai nors nurėžia, o ką ta buiza<sup>13</sup>, tai čia man šioks gėrimas.

— Na sveiks, pon daraktoriau, išsigersiva mudu — pasakė Baltrus — gerai mūsų vaikus išmokini, kad tau Ponas Dievas gerą pačią suteiktų.

— Tai kaipgi — atsakė mokytojas: argi man jau ne garbė, kad tavo arba kito vaikas išeis į mokytus žmones?

— Tai, pons, kas jau dabar nemokytas — pasakė Baltrus: Dievas žino, kas jau ir bus: dabar visas svietas mokytas — visi piemens su kiaulėms maskoliškai<sup>14</sup> šneka.

<sup>8</sup>šūruoti — citi tempiant kojas. [przypis edytorski]

<sup>9</sup>vilkas — čia: daina apie vilką. [przypis edytorski]

<sup>10</sup>nesusidedame — čia: nebandraujame. [przypis edytorski]

<sup>11</sup>bivaro — alaus. [przypis edytorski]

<sup>12</sup>karčiosioji — degtinė. [przypis edytorski]

<sup>13</sup>buiza — plaktas gėralas gyvuliui. [przypis edytorski]

<sup>14</sup>maskoliškai — rusiškai. [przypis edytorski]

Dovanos, Atsisveikinimas

Pabaiga

Suaugusieji, Šventė

Šventė, Išgertuvės

Mokslas, Diskusijos

— Tai, Baltrau, aš iš tikrųjų, o tu juokiesi. Ar gi jau tu nenorėtum, kad tavo vaikai būtų mokyti? Ar negražu būtų, kad jie pabaigtų gimnaziją, išeitų paskui da ir aukštesnius mokslus...

— O paskui — pertraukė Baltras — šunų šukuoti... Mokytojas nusišypsojo.

— Gerai tu, sako Baltrau, moki juokauti; bet šiaip ar taip, ar tie mūsų mokyti žmonės šunis šukuoja, ar ką daro, o man jų gaila. Gaila dėl to, kad aš gerai žinau, kiek jiems reikėjo vargo pamatyti, kiek šalčio ir bado iškęsti, kad paskui, kaip tu sakai, eiti šunų šukuoti. Gaila man jų dėl to, kad jūs apie juos neteisingai manote: jūs jų nežinia už ką nekenčiate. Štai Baltrus išsitarė, kad jie einą šunų šukuoti; teisybė, tai juokai ir aš nusijuokiau, bet man drauge ir graudu pasidarė: juk aš žinau, kad jie išėję mokslus neužmiršta savo krašto, savo žmonių, kaip kas gali, rūpinasi apie jų gerą: viens parašo apie šventuosius, dievobaimingą žmogaus gyvenimą, kitas apie bites, mėšlus, gospadorystę, apie visą Dievo sutvėrimą, trečias vėla sudeda kokią gražią giesmę, dainą arba pasaką.

— O labai jie žino, ką darą — pasakė Baltrus — ką tu čia žinosi Dievo galybę; arba apie gospadorystę — ką gi tu padarysi iš knygų, kad piningų nėra; ot, nė ši nė tą surašo koks pusgalvis, ims da jis ir išmokins gospadoriauti! Nėra didesnių „durnių“ už tuos, ką pabaigę tą „venavertetą“. Kaip ir tai: paleido jie kokias ten gazietas ant Maskoliaus; na ką tu prieš vėją papusi, tik bėdą pasidarysi.

— Ne, Baltrau — pasakė mokytojas — tavo šneka man suvis nepatinka; taip kalba tik seni Žmonės, toki kaip tu. Tavo vaikai užaugę kitaip kalbės: jei jie bus artojais, tai nesakys, kad jiems nereikia mokslo, kad neteik knygų apie gospadorystę, o jei išeis daugiau mokslo, tai ir patys nemokančius pamokins.

Stepas, ką iki šiolei tiktai klausė, papsėdamas pypkę, ant mokytojaus žodžių nuspojovęs prakalbėjo.

— Ką jau, ponas, kalbi, tik juokai ir gana. Iškart visus tuos akademčikus, daugiau nieko, kas iš jų? Ana Simanų Vincas, Jonų Jurgis — kur jie dabar? Ar matai tu juos? Nusigrūdo kur į Maskoliją<sup>15</sup>, tai gal ten, pasiėmę maskalkas, uteles bešeria! Tai ma vaikų butą! Aš tokių naktyj bijočiau pasitikti; o ar jie į ką tiki? Jie nekatalikai, šimts juos žino, kas jie!...

— Bijok Dievo, Stepai, ko gi tu taip plūsti? — priėjęs pasakė Simas.

— Ak ką gi jau, dirbk, rūpinkis, vis tik dėl vaikų: leisk juos į mokslą, mokėk paskutinį skatiką, o ant galo žiūrai — viskas ant šuns uodegos nuėjo: vaikas papūtęs kuodą, aukštyn nosi užplėšęs, mat, jam savo tėvo gėda, tokius bjaurybes da girti... Mano dabar ir neva daktaru, o šimts jį žino, kur jis. Kaip išvažiavo į tą „vertitetą“, tai nuo to sykio nė nemačiau. Vis tik, būdavo, kas mėnuo pinigų, piningų, o dabar tai džiaukis tu juom!...

Taip Stepui bešnekant, visi seniai susislinko į daiktą paklaudyti. Stepas šnekėjo, plūdo, ant galo smagiai užkeikęs nuspojovė.

Mokytojui skaudu buvo klausyti tu žodžių. Jisai vienok savo dušioj turėjo prisipažinti, kad daug yra tokių, apie kokius Stepas kalbėjo.

Bet jis nenusiminė; save ramino tuo, kad gera sėklelė nukritus į dirvą, turi išleisti diegą, o iš diego gali sulaukti ir vaisiaus. Jis jautėsi ne vieną, sėklelę pasėjęs jaunose širdyse vaikų-artojų. Jis matė ir ne vieną diegelį naujos sėklos išleistą. Jisai pradėjo tiems seniams sakyti ilgą pamokslą apie jų aklybę ir paklydimus. Kalbėjo ilgai, net visas sušilo. Seniai klausė, stebėjosi ir kaip ką dėjo sau į galvą.

— Ką jūs čia, ponas, šituos „diedus“ mokinate — ištarė „Bobelka“, nusitvėrus mokytoją už rankovės — prašome pas mus, padėsite mums rūtelę padainuoti.

Neilgai trukus, mokytojas atsidūrė pačiam viduryje moterų, kurios neužtruko priimti jį stikleliu virintosios. Seniai, likę vieni, pradėjo šnekėti apie arklius: vienas gyrėsi, kad jo dvi kumeles atsivedusios po žilą, drigantą, o kitą ne per seniai pamušdinęs net barono drigantu, už ką užmokėjęs 10 rublių. Kitas skundėsi, kad jo kumelė, atsivedusi kumeliuką, pieno nedavus; buvo ketinęs girdyti karvės pienu, bet žmona sakius, kad vaikui į košę neužteksią, tai jis tą kumeliuką ėmęs ir prigirdė. Trečias nusiskundė, kad jo karvės: viena prigėrė, o kita sprandą nusisuko į griovį įvirtus. Kitas vėl bėdavo, kad miežiai nedygsta, o Baltrus sakė: „Ot aš dusyk išakėjau, dusyk išariau, tai ir nenorėdami turi dygti“. O Mikas nenustygdamas — tai prie moterų prisibruka, bet jos tuojaus jį nustumia, tai prie vyrų

<sup>15</sup>Maskoliją — čia: Maskvą ar Rusiją. [przypis edytorski]

Mokslas, Išsilavinimas

Pasipiktinimas

Mokslas, Poreikis, Nauda,  
Liūdesys, Pasipiktinimas

Viltis

Pokalbis, Bėdos, Ūkis

priėjęs, prisipila stiklėlį ir sau vienas makt ir išlupa iki dugno, o paskui galva krėsteldams pasako: „gm... anavot, tai mospanie, pone šventas!”

Ilgą valandą tęsėsi šnekos apie visokius daiktus; apie nelaimės ir bėdas, vargus ir rūpesčius; vienas iš gailėsčio kone verkia, kitas ranka tik mosteli, trečias kumščiu stalą daužo, o Mikas prisislinkdamas prie kožno ir brylių krėsteldams, savo paprastais žodžiais užšnekina: „gm... anavot, girdi tai mospanie, pone šventas!”

### III.

Tarp vienu erzeliovimo<sup>16</sup>, o kitų nuliūdimo, sučirpėjo skripka (smuikas), kurią mokytojas atsinešdamas, šmyčiuolu<sup>17</sup> kirkė. Baltrus nusitvėręs senoką „bobelką”, apsuko sykį ir pasiuntė ją į kampa, o pats viena ranka įsiremęs, o kitoje laikydamas pypkę, grindis kojom daužė.

— Na mudu, svaine, eiva šocą pašokti, — pasakė Stepas, pasibrukęs bobelką prie šono — tik, ponaiti, dailiai mudviem paskripkuokie<sup>18</sup>.

— Štai Puodžiukas jums paskripkuos, aš nemoku — pasakė mokytojas ir atidavė skripką žinūnui<sup>19</sup>, kursai išgirdęs apie susirinkimą mokykloje, tik vien dėl to ir atsibastė, idant save ir palinksminti. Moteriškės nuo seniausios iki jauniausios visos straksėjo, o seniai nekurie, jau nenorėdami kratyti senų kaulų, susėdo aplink stalą ir po truputį dažinėdami klausė istorijų senio Mikženčio, kursai susirinkimuose visados istorijas pasakoti mėgdavo. Jame buvo neišsemiamas šaltinis žinių apie visokius daiktus: apie politiką, tikėjimą, geografiją, astronomiją, ir pasakodamas viską į draugią maišė.<sup>20</sup>

— Bet iš tikro aš užmiršau, kur buvo rojus? — paklausė Mikžentis mokytojaus, kursai neseniai buvo prie jų prisigretinęs — ar tik ne Nilius per jį teka, ta upė, kur pilna visokių žalčių — negaliu aš tikrai atsikvošėti.

— Kur teka Tigrius ir Eufratas — pasakė mokytojas: tai tenai, sako, buvęs rojus”.

— Taigi — pasakojo toliaus Mikžentis — bet niekas negali pasakyti, kas tenai dabar yra? Tik, sako, netoli to daikto esąs didelis kalnas, tai kaip tiktai kas užėina ant to kalno, kaip tik pažiūri į aną pusę, tiktai rankom suploja, atsigręžęs nusišypsoja ir nubėga tenai, ir jau daugiau negrįžta. Bet vieną sykį užleido ant to kalno vyrą ant virvės, kad nenubėgtų; tai kaip tiktai norėjo jau bėgti, tai vos, vos atgal atitraukė, bet nieko jis negalėjo papasakoti. Nuo to sykio ne žodžio netarė”.

Seniai, kraipydami galvas, stebėjosi.

— Kad, ponas, žemė apvali, tai ir aš tikiu — pasakojo toliaus Mikžentis — bet ji turi būt ant vandens; tik supraskite: už Amburgo jau vanduo ir už Sibirijos taipgi vanduo, o už šito krašto tai esą tokios marios, kad tenai ledas ir ledas be galo ir tenai jau jokios žemės nesą; dabar jau trys metai, kaip išsiuntęs karalius tris vyrus žemės ieškoti, tai da nesugrižo, bet turbūt, nabagai jau sušalo”.

—Na, o kur Amerika? — paklausė mokytojas.

— Kur Merikas klausiate? Ir Merikas ant vandens; ogi mano dėdė, amžinatsili, tai iš Meriko tai, kad kaip jis įsėdės i akrotą<sup>21</sup> Amburge, tai važiaavęs ir važiaavęs, o vis tik vandeniui, tai tik, turbūt Merikas anoj pusėj ant vandens”.

— Sakytum, vanduo ant žemės, tai kas kita — įsikišo mokytojas.

—Tai kas viduryje žemės? — paklausė Mikžentis.

— Ugnis.

— O kas gal žinoti?

— Ogi netoli Rymo<sup>22</sup> yra kalnas, iš kurio ugnis kartais...”

— Taigi, taigi aš girdėjau — pertraukė Mikžentis — tenai turbūt pragaras, tenai supuolė visi velniai išmesti iš dangaus. Na kaip jums rodos, ar aukštai gali būti dangus?

— Kasžin, nematyti — šyptelėjęs pasakė mokytojas.

Tai tik, turbūt, aukštai, kad kaip Dievas išmete iš dangaus velnius, tai jie lėkė tris

Muzika

Šventė, Šurmulyš

Rojus, Padavimas

Mokslas, Išprusimas

<sup>16</sup>erzeliovimo — nuo erzeluoti: zyti, cypti. [przypis edytorski]

<sup>17</sup>šmyčiuolu — šmičėlas, griežiklis, strykas (smuiko). [przypis edytorski]

<sup>18</sup>skripkuoti — griežti smuiku. [przypis edytorski]

<sup>19</sup>žinūnas — žinovas. [przypis edytorski]

<sup>20</sup>viską į draugią maišė — čia: viską kartu grojo. [przypis edytorski]

<sup>21</sup>akrotas — (lenk. okręt) laivas. [przypis edytorski]

<sup>22</sup>Rymas — Roma. [przypis edytorski]

dienas ir tris naktis, kvapo neatgaudami, tik jau paskui pradėjo rėkti ir ant galo atsimušė jau i patį dugną peklos<sup>23</sup>...

Visi pradėjo juoktis.

— Da palaukite, septyni pasislėpė danguje už durų, bet kaip jau Dievas rūstybėje atsileido, tai dovanojo, ir dabar jie visi paeiliui po metus perkūnus valdo ir kas septinti metai, tai esti didžiausia perkūnija: mat, tuomet valdo juos vienas jų labai piktas, toks mažas, pilvotas, o šlubas.

— E, Mikženti, jau čia niekus pasakoji — pasakė Simas — nė šį, nė ta, tik velnius vis minavoji, tai da šiandakt atėjęs koks striukis<sup>24</sup> ir prislogins<sup>25</sup>.

— Na tik tu lauk nakties — juokėsi Mikžentis — ar ir tavęs nesuvolios smailakulnis kaip ana Tauckų, net visas eglaites išlaužė.

— Et, velyk, papasakok, Mikženti, ką nors apie saulę — ištarė mokytojas.

— Tai ką gi čia jums pasakoti? Ot, žemė apvali, o saulė raičiojasi apie ją?

— Tai ne — suriko Simas — aš, atsimenu, mūsų prabaščius pasakojo, kad žemė eina aplink saulę.

— Ne, tai tu pamiršai, ne taip bus pasakojęs prabaščius — atsikirto Mikžentis — jis taip man rodos, pasakyti negalėjo, nes šventame rašte parašyta, kad *Ancikrikštus*<sup>26</sup> važiuos per svieta nuo užtekėjimo saulės iki nusileidimo.

— Ale palauk, Mikženti — nusišypsojęs pasakė mokytojas — tai galime suprasti taip, kad jis važiuos nuo užtekėjimo saulės, tai yra nuo rytų, o iki vakarų, tai yra iki nusileidimo saulės.

Mikžentis nutilo.

— E, Mikženti, kas tai? Laikykis, neapasileisk! — suriko seniai.

— O da palauk, aš tau daugiau pasakysiu — kalbėjo mokytojas — kaip Jozuja, ak žinai, sustabdė saulę, o ar paskui kas liepe jai eiti?

— Teisybė, niekas — patvirtino Mikžentis.

— Kas jau, po plynių,<sup>27</sup> tave suvaliojo! — juokavo seniai — išsigerk nors po šimts pypkių, ar ką!

Mikžentis paėmė stiklėlį į ranką, iškelė aukštyn ir uždainavo, o kiti seniai jam pritarė:

Kada gėriau, negėriau,  
O jau dabar gersiu;  
Pamažėli, palengvėle  
Stiklėlį į dugną.  
Išsigėriau stiklužėlį  
Už save mažesnį.  
Išvoliojau purvynėlį  
Už savę didesnį.

Vyrai, moterys — visi linksminosi: vieni šoko, kiti dainavo, o Mikas, kampe užvirtęs rėkė.

— E, zimlia poliaka... Ja... i duna, duna, mospanie, pone šventas!

Velniai, Gąsdinimai

Ginčas

Linksmybės, Šventė,  
Išgertuvės

<sup>23</sup>pekla — pragaras. [przypis edytorski]

<sup>24</sup>striukis — čia: velnias. [przypis edytorski]

<sup>25</sup>prisloginti — prislėgti, prispausti, uždusinti. [przypis edytorski]

<sup>26</sup>Ancikrikštus — Antikristas; krikščionybėje Jėzaus Kristaus priešininkas, kuris pasirodys prieš pasaulio pa-baigą, apsimesdamas Kristumi. [przypis edytorski]

<sup>27</sup>po plynių — keiksmas: po velnių. [przypis edytorski]

---

Ten utwór nie jest objęty majątkowym prawem autorskim i znajduje się w domenie publicznej, co oznacza że możesz go swobodnie wykorzystywać, publikować i rozpowszechniać. Jeśli utwór opatrzony jest dodatkowymi materiałami (przypisy, motywy literackie etc.), które podlegają prawu autorskiemu, to te dodatkowe materiały udostępnione są na licencji Creative Commons Uznanie Autorstwa – Na Tych Samych Warunkach 3.0 PL.

Źródło: <http://wolnelektury.pl/katalog/lektura/krisciukaitis-aisbe-kas-teisyb-tai-ne-melas-sodziaus-mokykloj/>

Tekst opracowany na podstawie: Antanas Kriščiukaitis-Aišbė, Kas teisybė, tai ne melas : [”Aiszbes” slapyv.] szesziuos pataisytos ir naujai atspaudytos apysakėlės, Vilnius, spauda M. Jankaus, 1892.

Wydawca: Fundacja Nowoczesna Polska

Utwór powstał w ramach konkursu „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”, realizowanego za pośrednictwem MSZ RP w roku 2013. Zezwala się na dowolne wykorzystanie utworu, pod warunkiem zachowania ww. informacji, w tym informacji o stosowanej licencji, o posiadaczach praw oraz o konkursie „Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”. Publikacja wyraża jedynie poglądy autora i nie może być utożsamiana z oficjalnym stanowiskiem Ministerstwa Spraw Zagranicznych RP. Publikacja parengta įgyvendinant projektą „Wolne Lektury” (<http://wolnelektury.pl>). Skaitmeninė reprodukcija padaryta Fondo „Nowoczesna Polska”/Lietuvos kultūros paveldo — virtualioje erdvėje (<http://www.epaveldas.lt>), pasitelkiant egzempliorių iš bibliotekos kolekcijos. Veikalas sukurtas konkurso, įgyvendinamo 2013 m. bendradarbiaujant su Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerija — „Bendradarbiavimas viešosios diplomatijos srityje 2013” („Współpraca w dziedzinie dyplomacji publicznej 2013”) ribose. Leidžiama laisvai naudoti veikalą, su sąlyga, jog bus išsaugota aukščiau pateikta informacija, taip pat informacija apie taikomą licenciją, teisės turėtojus bei konkursą. Publikacija išreiškia tik autoriaus pažiūras, todėl negali būti tapatinama su oficialiomis Lenkijos Respublikos Užsienio reikalų ministerijos pažiūromis.

Opracowanie redakcyjne i przypisy: Monika Bogdziewicz, Paulina Choromańska.

Okladka na podstawie: [cheriz28@Flickr](https://www.flickr.com/photos/cheriz28/), CC BY 2.0

*Wesprzyj Wolne Lektury!*

Wolne Lektury to projekt fundacji Nowoczesna Polska – organizacji pożytku publicznego działającej na rzecz wolności korzystania z dóbr kultury.

Co roku do domeny publicznej przechodzi twórczość kolejnych autorów. Dzięki Twojemu wsparciu będziemy je mogli udostępnić wszystkim bezpłatnie.

*Jak możesz pomóc?*

Przekaż 1% podatku na rozwój Wolnych Lektur: Fundacja Nowoczesna Polska, KRS 0000070056.

Dołącz do Towarzystwa Przyjaciół Wolnych Lektur i pomóż nam rozwijać bibliotekę.

Przekaż darowiznę na konto: [szczegóły na stronie Fundacji](#).